

LBRIS

We know
books

ANDREI DORIAN GHEORGHE

**CRONICI ASTRONOMICE JUBILIARE 2023-2024
PRINTRE ASTROPOEZII CAMPIOANE
(COMENTATE DE ANDEE SHERWOOD)**

HIPERTRATAT ASTROUMANIST

ASTRMIX

I. ÎN ANUL JUBILEULUI „SARM 30”	5
I-1. UN MIC OMAGIU PENTRU BOB EKLUND, PRECUM ȘI CÂTE CEVA DESPRE PERSONALITATEA ȘI ASTROPOEZIILE CONTINUATOAREI SALE, ANDEE SHERWOOD	46
I-3. EVENIMENTE ASTRONOMICE NAȚIONALE MAJORE ÎN 2023	65
I-4. DIN PRIMĂVARA ASTRONOMICĂ A LUI 2023	81
I-5. DIN VARA ASTRONOMICĂ A LUI 2023.....	93
I-6. MINIANTOLOGIA „PERSEIDE 2023” A SARM, ASTROUMOR „PERSEIDEAN”, HAIKU-URI GALACTICE DE ANDEE SHERWOOD ȘI PERSEIDELE ENGLEZEȘTI ALE LUI ALASTAIR MCBEATH	119
I-7. DIN TOAMNA ASTRONOMICĂ A LUI 2023 (CU INVITAȚI SURPRIZĂ: ANDEE SHERWOOD, LARRY JAFFE ȘI ADRIAN SIMA).....	128
I-8. TÂRGOVIȘTE ASTRO-FEST 2023 ȘI ASTROPOEZIILE SALE NOI.....	163
I-9. ANTOLOGIA NAȚIONALĂ DE LA ÎNCEPUTUL DE IARNĂ ASTRONOMICĂ 2023-2024.....	195
II. ASTRODESCÂNTEC AVANGARDIST	210
III. ÎN ANUL 35 AL RENAȘTERII MIȘCĂRII ASTRONOMICE NAȚIONALE	219
III-1. EVENIMENTE ASTRONOMICE ROMÂNEȘTI MAJORE ÎN 2024.....	225
III-2. DIALOGURI ASTROPOETICE ROMÂNEȘTI ÎN 2024	256
III-3. DESPRE POVEȘTEA ASTEROIDULUI MIORIȚA.....	293

III-4. UN EXPERIMENT ASTROPOETIC DEOSEBIT ÎNTR-O TABĂRĂ CULTURAL-ASTRONOMICĂ A SARM.....	304
III-5. MINIANTOLOGIA TABEREI „PERSEIDE 2024” A SARM.....	315
III-6. DESPRE „ROMANIAN STAR & SKY LORE”	323
III-7. ALTE ACȚIUNI ȘI MINI-ANTOLOGII ÎN 2024, REVELAȚIA ALEX VIZITIU ȘI UN PODIUM CU ASTROURĂRI DE ANUL NOU.....	333
III-8. CONFERINȚA MARELUI JUBILEU + TABĂRA ORIONIDE + ANTOLOGIILE DE ASTROPOEZIE = EVENIMENTUL „ASTRO 2024”	355
III-9. DUPĂ 30 DE ANI.. DE LA DEBUTUL MEU INTERNAȚIONAL (ȘI PRE-DEBUTUL MIȘCĂRII SARM) ÎN ASTROPOEZIE	374
BIBLIOGRAFIE.....	427

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Gheorghe, Andrei Dorian

**Cronici astronomice jubiliare 2023-2024 printre
astropoezii campioane (comentate de Andree Sherwood) :**
hipertratat astroumanist / Andrei Dorian Gheorghe. - Cluj-
Napoca : Astromix, 2025
ISBN 978-606-95691-6-0
821.135.1

Editura
ASTROMIX
www.astromix.ro tel. 0773382074
Copyright © 2025 Editura ASTROMIX

Toate drepturile rezervate. Este interzisă reproducerea totală sau parțială a prezentului volum pe orice suport fără acordul scris al editurii, cu excepția recenziilor sau a referințelor.

Corectură și design: Dan-George Uza
Foto copertă: Andrei Dorian Gheorghe

I. ÎN ANUL JUBILEULUI „SARM 30”

După niște cărți grele (nu calitativ, ci fizic) pe care le-am publicat la Editura Astromix, am decis că a venit timpul și pentru una mai ușoară, dar dorința mea nu s-a putut sincroniza cu realitatea și a rezultat o carte nouă cât trei (veți vedea pas cu pas de ce și cum), cu un conținut oarecum neobișnuit. Să mă explic.

Am hotărât acum să folosesc un background care să atingă sensibilitatea cititorului și să-i întrețină permanent un sentiment de mândrie națională. Este vorba despre ultimele realizări ale mișcării de astropoezie / cosmopoezie a Societății Astronomice Române de Meteori, cea mai puternică din lume din 1996 încoace, adică de când marele popularizator de astronomie Dănuț Ionescu a oferit participanților la Conferința Internațional Meteor Organization din Septembrie 1996 de la Aperlodoorn, Olanda, pliante cu trei piese de teatru astro poetic scrise de mine, precum și pliantele unei antologii de astropoezie a primei ediții a Festivalului de Cosmopoezie al SARM - de la Târgoviște, din timpul manifestării „Perseide” din Iulie 1996.

Mai precis, acum puteți admira (sau nu) în limba română astropoeziile acestei mișcări din doi ani excepționali ai ei, 2023 și 2024, care au fost publicate inițial în limba engleză pe tribuna principală a momentului în astropoezia mondială, website-ul „cele mai mari comunități astronomice din lume”, Astronomers Without Borders.

Mai mult, în lipsa unor critici români care să îndrăznească (tot din 1996 încoace!) să-și asume analiza (sau măcar consemnarea) creațiilor produse de această mișcare, astropoeziile românești din 2023 și 2024 vor fi însoțite de comentariile energice pe care mi le-a transmis însăși editoarea AWB, americanca Andee Sherwood. (Este, desigur, o formulă originală de carte, născută din necesitatea de a fi cât mai convingători - unde ați mai pomenit ca o mișcare românească de creație să fie analizată elogios, pas cu pas, de însăși persoana

desemnată din sfere înalte pentru a fi managerul principal al genului respectiv pe plan mondial?)

Iar despre ce s-a întâmplat la noi de-a lungul timpului în acceptarea acestui (sub)gen astronomico-poetic...

Oricât ai fi de sus plasat pe moșie,
E trist de nu știi ceva astronomie,
Dacă nu vezi și-apropiatul roi stelar,
Observatorul tău e miop, chior și-amar!

De fapt, ca să fiu mai bine înțeles, poezia astronomică este de multă vreme (mai exact încă de pe vremea poetului elen Aratus din antichitatea pre-creștină) considerată și ea (mult mai mult în țările avansate decât în România) drept o cale de popularizare a astronomiei. Iar această mișcare românească de astropoezie m-a avut ca inițiator, coordonator și traducător (în cadrul unui mediu oficial creat de Valentin Grigore în SARM) chiar pe mine, cel care încă de la Conferința Organizației Internaționale de Meteori din 1995 de la Brandenburg (Germania), m-am cocoțat în vârful acestui gen de creație pe plan mondial. Am făcut atunci aceasta printr-un pliant în limba engleză cu poezii despre meteori și prin antologia mea personală „Spaceman Sazartinus' Diary” (ce cuprindea și un capitol de „astropoems”), care au fost oferite participanților la conferință de reprezentantul SARM, valorosul fotograf Victor Bortaș. Iar din anul următor, nu doar că m-am menținut autoritar acolo prin multe alte realizări anuale, ci i-am și tras după mine pe plan internațional, atât cât am putut, tot an de an, prin traduceri în engleză pe care tot eu le-am făcut, pe creatorii de gen din SARM sau afiliați la SARM.

(În orice caz, voi enumera mai jos doar principalele realizări spre care am condus întreaga mișcare de astropoezie a SARM, așa că nu vă voi obosi povestindu-vă despre alte realizări personale, cum ar fi astropoezii și eseuri ce mi-au fost publicate de trustul

literar britanic New Hope International, de Rețeaua Britanică de Poeți SF „Eight Hand Gang”, de jurnalul internațional de „dragonlore” The Dragon Chronicle din Londra, de British Folklore Society Newsletter, de proiectul britanic online de haiku, de publicația irlandeză de poezie speculativă The Brobdingnagian Times, de Forward Press din UK în antologiile lor, de revista internațională de avangardă Mr. Poet Page 84, de celebrul Calendar Astronomic american anual de Guy Ottewell și echipa sa internațională - cu sigla Astronomical League, organizația fondatoare a Zilei Internaționale a Astronomiei -, de proiectul internațional online Poets for Human Rights, de revistele International Meteor Organization, de cele ale Science Fiction Poetry Association din SUA - Star*Line, Dreams and Nightmares și Dwarf Stars -, de cea a Societății Spaniole de Meteori și Comete SOMYCE, de cea a Asociației Astronomice Israeliene, de cea a Auckland Astronomical Society din Noua Zeelandă, de lista internațională online a pasionaților de comete, de campania internațională online de salvare a Telescopului Spațial Hubble - în care am reprezentat România printr-o „declarație astropoetică a zilei” unicat -, de revista de poezie a Washington DC numită „WordWrights”, de o antologie de poezie internațională din toate timpurile despre comete apărută în Germania etc. - las aceasta pentru alte cărți.)

Precum în cazul astropoeziei, legătura cu astronomia este valabilă și pentru astroarte și astroarhitectură (lucrări antice de referință fiind, de exemplu, discul de la Nebra și sanctuarul de la Stonehenge - capitol în care și noi ne putem mândri cu Tăblițele de la Tărtăria și sanctuarul calendar de la Sarmizegetusa -, nu mai vorbesc despre desenele care au reflectat fenomene astronomice în istorie până în secolul 19).

Pe aceeași linie se mai poate spune și că popularizarea astronomiei și astrofotografia sunt poduri între laturile tehnice (de cercetare și observaționale) ale astronomiei, care pot face

legătura cu laturile ei poetice și artistice, dar totul depinde aici de cultura și deschiderea popularizatorului.

Despre astropoezia propriu-zisă, după mai bine de 50 de ani de când am comis prima tentativă de a scrie în acest fel și peste 30 de ani de când mă produc internațional, mai pot adăuga acum că aceasta se încadrează în patru etaje - o să și exemplific, cu limitele de rigoare, prin tot atâtea astro-țipurituri-strigături (am numit aici forma poetică românească cea mai scurtă):

-primul, cu poezie astronomică de tip clasic, contemplativ-filosofică (de obicei rimată):

Ce plăcută-i Luna Plină
Când cobor din limuzină!

-al doilea, cu astropoezie de laborator (îți alegi o temă de pe Internet și începi „să bați câmpii” în versuri, de regulă într-un mod solemn, cu mai multă sau mai puțină dexteritate):

Frumoasă și fioroasă,
Pe web e o nebuloasă!

-al treilea, cu astropoezie realist-observațională, în care lucrurile devin mai fidele (având la bază acțiuni practice, individuale sau de echipă, cu telescoape sau fără, de observare a cerului):

Din cer, o nouă bravadă:
Meteori în busculadă!

-al patrulea, cel mai înalt, cu astropoezie de jonglerie (care înseamnă asumarea primelor trei și o cunoaștere astronomică generală cel puțin rezonabilă, astfel încât poate include personificări de corpuri cerești, dezvoltări fantastice, diverse

jocuri și conexiuni astrale, precum și crearea unui mini-univers personal, mai degrabă ghiduș, în Universul cel mare):

O stea mă cam ceartă din zbor
C-am o planetă sub picior!

Printre astropoeziile din această carte (aferente, cum am spus, anilor 2023 și 2024) - care cu precădere în prima parte vor fi însoțite și de unele explicații astronomice - vor fi povestite principalele evenimente astronomice organizate în țara noastră în aceeași perioadă, vor exista relatări despre o serie de realizări deosebite ale mișcării astronomice românești pe plan național și internațional, vor apărea invitații de prestigiu din alte țări și nu vor lipsi momente de astro... divertisment!

Sau dacă doriți o comparație... Trei cărți de referință în istoria popularizării astronomiei, „Les merveilles célestes” (1881) de Camille Flammarion (emblematică pentru spațiul de limba franceză), „Star Names: Their Lore and Meaning” (1899) de Richard Hinckley Allen (emblematică pentru spațiul de limba engleză) și „Cum să înveți stelele (1913, republicată recent de Editura Astromix) de Victor Anestin (emblematică pentru spațiul de limba română) au fost ca niște oceane de astronomie, în care insule au fost unele citate de poezie astronomică extrase dintre versurile unor poeți clasici. În această carte însă procesul va fi parțial inversat: vom avea un ocean de astropoezie contemporană de cel mai înalt nivel, în care continente și insule vor fi o gamă largă de informații pitorești despre activitățile mișcării astronomice naționale în doi ani jubiliari.

Primul, 2023, incluzând celebrarea a 30 de ani de existență ai Societății Astronomice Române de Meteori, a doua societate națională de astronomie din istoria României (după cea fondată în 1908 de Victor Anestin, activă până în 1912), care a organizat peste 600 de evenimente locale, naționale și internaționale, plus expediții observaționale pe 4 continente, și a participat la peste 40

de mari evenimente internaționale, lansând numeroase direcții de revitalizare a „reginei științelor”. (De asemenea, președintele ei fondator, Valentin Grigore, a devenit nu doar reprezentatul țării noastre în staff-ul Astronomers Without Borders, ci și producătorul trailerului celui mai amplu eveniment astronomic anual al umanității - începând cu anul 2010 -, Luna Mondială a Astronomiei sau Global Astronomy Month, organizat de aceeași AWB.)

Al doilea, 2024, incluzând aniversarea a 35 ani de renaștere a mișcării astronomice românești de după Revoluția din Decembrie 1989.

Astfel, prin acest volum, voi încheia un ciclu de câteva cărți, început în 2021 la Editura Astromix, în care am încercat să realizez (nu printr-o enumerare anostă de evenimente, ci printr-o viziune cât mai variată și complexă) o istorie a mișcării astronomice românești de până în 1989 și o cronică a primilor ei 35 de ani de renaștere de după 1989.

Aș mai putea spune și că, în particular, această carte se referă la dezlănțuirea mini-renașterii de după pandemie din marea renaștere despre care am vorbit.

Trebuie să mai știți însă că nici acum nu voi folosi un limbaj academic și sobru, ci unul mai degrabă dezinvolt și vesel.

Mai departe, în ce privește soarta mișcării naționale de astropoezie / cosmopoezie a SARM (aici trebuie să repet pentru a nu știu câta oară ce am spus încă de la „Perseide 1996”: astropoezia este poezie astronomică supervizată de iubitorii cerului, capabilă de a servi la popularizarea „reginei științelor”, iar cosmopoezia este astropoezie în combinație cu alte forme de exprimare artistică - fotografie, arte plastice, muzică, teatru, SF etc.), pe care o conduc din 1996 și care este parte specială a celei astronomice, voi „pamfleta” puțin (ironia situației o cere!).

Cred că este nevoie, așadar, de un anunț nou adresat cititorilor, pe de o parte, și (cu toate că sunt conștient că ar putea fi la fel de inutil ca un strigăt în vidul fără sunet) stimatelor

doamne literate, stimaților domni literați și distinșilor cetățeni responsabili de cultura din România (pe care îi felicit pentru lucrurile grozave pe care le-au făcut și, firește, îi „nefelicit” pentru cele pe care nu le-au făcut, deși ar fi putut - dar nimeni nu e perfect, iar în fișa postului acestora nu figurează și obligații față de astronomie), pe de altă parte (recunoscând, în același timp, fără nicio problemă, că mulți dintre ei sunt mai deștepți decât mine, doar că aici speța este alta).

Am, așadar, onoarea de a-i informa din nou pe cei din urmă că, vrând-nevrând, această carte include, în prima sa parte, cea mai avansată astropoezie din lume la nivelul anului 2023 (despre părțile a doua și a treia - aceasta din urmă cuprinzând și cea mai avansată astropoezie din lume din 2024 - veți afla la momentul potrivit, pas cu pas), care a fost produsă tot în România. Adică tot pe teritoriul cultural-literar pe care unii compatrioți și-au asumat să îl gestioneze pe bani publici, dar și în spațiul cultural-astronomic al întregii planete, unde am trăit o cu totul altă poveste și, spre deosebire de patria noastră, am avut parte de recunoașteri deosebite.

După cum se va vedea în paginile următoare, afirmațiile de mai sus sunt la fel de adevărate pe cât sunt de neadevărate afirmațiile că alfabetul Braille a fost inventat la Brăila, că shakespearianul Othello juca la Oțelul Galați, că domnitorul Nicolae Mavrogheni era un ins care „mavroga”, că rugbiștii fijieni Mesake Doge și Sikote Joji nu sunt verișori, că fostul cântăreț Dan Creimerman este rudă cu îndrăgitul pianist Richard Clayderman, că antrenorul de fotbal Neil Lennon este urmașul Beatles-ului John Lennon, că Alexandru Macedon juca în aceeași echipă cu Alexandru Macedonski sau că un agricultor ar crede că piesa „Say My Name” a fostelor tinere „Destiny’s Child” este un îndemn la o recoltă bună și se traduce din americana de la câmp drept „semănăm”... sau mai ales că *s-a pus în circulație un expres foarte rapid de la noi... către exoplaneta b Centauri AB și înapoi*. (Îmi cer scuze, încă mă mai bântuie inerția *dialectului*

umorastro poeticromânescian, pe care l-am tratat mult mai amplu în altă carte, la care am lucrat în paralel.) Și, cu tot respectul care li se cuvine tuturor, poate că după ani buni de la debutul internațional astropoetic al neisprăvitului de mine (în 1994) și de la cel al mișcării de creație a Societății Astronomice Române de Meteori (The Romanian Society for Meteors and Astronomy) - SARM (în 1996, când am și lansat public primul manifest al cosmopoeziei la Festivalul Național de Cosmopoezie, pe care l-am condus în cadrul manifestării cultural-astronomice naționale „Perseide” din acel an), se va găsi în sfârșit o soluție pentru detensionarea situației din lumea culturală de la noi, de tipul (recurg din noi la *dialect* și o voi mai face de câteva ori în această introducere)... **noi trăim oricum într-o lume suficient de tristă, hai să nu vorbim de Univers, poate nici nu există.**

(Aici îmi vine din prima în minte, ca exemplu de contrast față de ignorarea pe care am suferit-o în patrie, că după astropoetry show-ul pe care l-am susținut cu Gelu Claudiu Radu și Valentin Grigore, cu sprijinul muzicii astrofolk a lui Dan Mitrut, la Conferința International Meteor Organization din Slovacia din 1998, cei dintâi care m-au felicitat au fost chiar președintele Comisiei de Meteori și Praf Interplanetar a Uniunii Astronomice Internaționale, neozeelandezul Jack Baggaley - „It’s really great!” - și vicepreședintele Organizației Internaționale de Meteori, britanicul Alastair McBeath - „It was brilliant!”)

În astropoezie contează în primul rând să-i prinzi spiritul și aceasta înseamnă că poți ajunge aici prin observarea constantă și trăirea cât mai fidelă a cerului înstelat, care poate să te accepte mai mult sau mai puțin, așa cum apa îi acceptă mai mult sau mai puțin pe înotătorii de performanță. Iar eu am văzut numeroase mostre de chinuală și superficialitate (uneori chiar din partea unor poeți reputați) în tratarea creației despre Cosmos, care în nici un caz nu pot fi pe placul iubitorilor astrelor, adevărații arbitri ai genului.

Cât despre titlurile mondiale (incontestabile, chiar dacă neoficiale) în astropoezie ale SARM, trebuie spus că în orice domeniu abordat de cel puțin doi oameni există concurență, darmite într-unul atins, într-un fel sau altul, de mii de poeți de-a lungul istoriei! Aici însă nu vorbim despre o competiție omologată oficial, ci despre una morală, atât individual cât și pe națiuni, tocmai pentru că scopul nu este răsplata financiară sau gloria comercială, ci întărirea solidarității creatorilor și atragerea unor noi autori de valoare pentru dezvoltarea genului. Iar despre cine sunt cei mai buni, aceasta este foarte ușor de demonstrat și de aflat, atâta vreme cât există o organizație mondială de astronomie, Astronomers Without Borders, care și-a asumat manageriatul genului pe planeta noastră încă din 2010, preluându-l într-un mod superior de la International Meteor Organization (care l-a derulat între 1995-2011), ambele împinse spre acest rol din interiorul lor de activitățile SARM, parte a celor două prestigioase grupări astronomice.

Gândindu-mă acum la soarta mișcării de astropoezie a SARM... **poți să îți urmezi oriunde chemarea harului; astfel, e bine când câștigi Cupa Quatarului, dar și mai bine-l când câștigi Cupa Quasarului!** Îmi devine clar că în viață poți ajunge acolo unde vrei și chiar mai departe numai cu mari sacrificii și înfruntând nenumărate obstacole neașteptate, iar drumurile până la țintă sunt mai întotdeauna altele decât cele scontate. Adică un fel de:

M-a făcut mama rugbist
Ca să nu devin timid,
Dar n-am ajuns la dentist,
Ci pe un asteroid.

În acest sens, ca exemplu, îmi vine în minte o întâmplare de astroturism pe care am trăit-o cu apreciatul astronom amator Felician Ursache (colaborator al proiectului descoperitor de